

Datum : 30 januari 2003
 Aan : Bureau van de informateur (de heer R. van Zwol)

Aangepaste stand budgettaire cijfers 2002-2007

Na publicatie van CPB Document 26 "Economische Verkenning 2004-2007" zijn realisatiecijfers beschikbaar gekomen over de begrotingsuitvoering 2002, de belastingafdrachten in december en de ABP-premieontwikkeling volgens een nieuw herstelplan. Hierdoor verslechtert het EMU-saldo met 0,7% BBP in 2007. Over deze tussentijdse bijstelling van de raming voor de jaren 2002-2007 bestaat op hoofdlijnen overeenstemming met het Ministerie van Financiën.

De aanpassingen staan vermeld in tabel 1.1. Merk op dat deze nieuwe stand van de budgettaire cijfers nog is gebaseerd op de macro-economische inzichten voor 2002 en 2003 uit CPB Report 2002/4, waarvan de berekeningen eind november zijn afgesloten. Nieuwe macro-economische inzichten voor 2002-2004 komen in de tweede helft van februari beschikbaar. Ook zullen dan de cijfers over de begrotingsuitvoering 2002 (Voorlopige Rekening) bekend worden.

Tabel 1.1 Bijstelling EMU-saldo 2002-2007 (+ = verbetering saldo)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	mld euro (prijzen 2003)					
Voorlopige Rekening	- 0,6	- 2,2	- 2,2	- 2,2	- 2,1	- 2,2
w.v. belasting- en premieontvangsten	- 1,2	- 1,8	- 1,8	- 1,8	- 1,8	- 1,8
uitgaven rijksbegroting	0,8					
uitgaven zorg	- 0,2	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,4
Effect pensioenpremies ABP			- 0,1	- 0,3	- 0,4	- 0,6
Rentelasten		- 0,1	- 0,2	- 0,3	- 0,4	- 0,6
Overig		- 0,2	- 0,2	0,3	0,5	- 0,1
Totaal bijstellingen	- 0,6	- 2,5	- 2,7	- 2,4	- 2,5	- 3,4

Het EMU-tekort over 2002 zal naar verwachting uitkomen op 0,9% BBP¹. Ten opzichte van CPB Document 26 verslechtert het EMU-saldo in 2002 volgens voorlopige 'Voorlopige Rekeningcijfers' met 0,6 mld euro oplopend tot 2,2 mld euro in 2007.

De grootste tegenvaller doet zich voor bij de belasting- en premieontvangsten. Deze zijn neerwaarts bijgesteld met 1,2 mld euro op grond van recent ter beschikking gekomen realisatiecijfers voor 2002. Vooral de opbrengst van de vennootschapsbelasting valt tegen. Naar verwachting loopt deze tegenvaller verder op in 2003 omdat rekening moet worden gehouden met een oploop van de verliesverrekening. Overigens kunnen deze cijfers nog wijzigen als ook de belastingontvangsten over januari 2003 bekend zijn.

De belastingtegenvaller wordt in 2002 ten dele gecompenseerd door meevallende uitgaven van 0,8 mld euro op de rijksbegroting. Deze cijfers worden door het ministerie van Financiën en de departementen nog nader geanalyseerd; de neerslag van deze analyse wordt eind februari gepubliceerd in de Voorlopige Rekening. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat deze meevallers incidenteel zijn. Meevallende infrastructuuruitgaven in 2002 kunnen leiden tot een inhaal in latere jaren.

De uitgaven aan zorg vallend onder het netto-BKZ blijken op basis van de meest recente gegevens van het CVZ in 2002 ongeveer 0,15 mld euro structureel hoger uit te vallen dan eerder was voorzien. Dit is het gevolg van lagere eigen betalingen in de AWBZ-sector. Daarnaast blijkt uit gegevens van CTG dat ongeveer 0,25 mld van de uitgaven aan Verpleging en Verzorging in 2002 die eerder als incidenteel waren ingeschat, structureel blijken te zijn. Hierdoor nemen de uitgaven vallend onder het netto-BZK vanaf 2003 structureel met ongeveer 0,25 mld toe.

De pensioenpremies van het ABP zullen in de periode 2004-2007 naar verwachting verder stijgen, waardoor het EMU-saldo in 2007 met circa 0,6 mld euro verslechtert. In CPB Document 26 stijgt de ABP premie alleen geleidelijk tot en met 2004. Het ABP heeft inmiddels aangegeven dat haar premies vanaf 2004 nog aanzienlijk verder zullen oplopen teneinde de financiële positie van het ABP verder te verbeteren conform de nieuwe regels van de PVK. Het hogere werkgeversdeel van de pensioenpremies leidt tot een lagere contractloonontwikkeling bij de overheid² en daarmee tot lagere belasting- en premieopbrengsten; het hogere werknemersdeel van de pensioenpremies leidt tot een grotere uitholling van de grondslag.

¹ Zie ook persbericht van het Ministerie van Financiën van 16 januari 2003.

² Omdat de pensioenpremies in de marktsector niet zijn aangepast, verandert de loonruimte volgens het referentiemodel niet. Hierdoor moeten de hogere pensioenpremies ABP in de jaren 2005-2007 worden opgevangen door, ten opzichte van de Economische Verkenning 2004-2007, lagere contractloonsstijging voor ambtenaren van ¾% per jaar.

Voorts is er sprake van enkele kleinere ramingsbijstellingen die per saldo het EMU-saldo in 2007 nauwelijks belasten. De berekende kosten van de stelselherziening zorg vallen ten opzichte van CPB Document 26 lager uit.³ Hetzelfde geldt voor de loon- en prijsbijstelling, die is aangepast op basis van recent beschikbaar gekomen grondslagen. Daar staat tegenover dat de winstafdracht van DNB lager wordt ingeschat en de netto-uitgaven sociale zekerheid op de rijksbegroting naar boven zijn bijgesteld.

Per saldo leiden bovenstaande posten tot een aanzienlijk hoger kapitaalmarktberoep van de overheid, zodat de rentelasten 0,6 mld euro hoger uitvallen in 2007.

Het EMU-tekort verslechtert in 2002 met 0,1% BBP tot 0,9% BBP en in 2007 met 0,7% BBP tot 1,8% BBP. Door diverse incidentele en conjuncturele factoren loopt het tekort zelfs op tot 2,4% BBP in 2004 en 2,5% BBP in 2005 (tabel 1.2). Gemiddeld komt het EMU-tekort in de periode 2004-2007 uit op 2,2% BBP.

Tabel 1.2 EMU-saldo 2002-2007 (% BBP)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Stand CPB Document 26	- 0,8	- 1,1	- 1,8	- 2,0	- 1,5	- 1,1
Bijstellingen	- 0,1	- 0,5	- 0,6	- 0,5	- 0,5	- 0,7
Actuele stand	- 0,9	- 1,6	- 2,4	- 2,5	- 2,0	- 1,8

³ In de Economische Verkenning 2004-2007 is de correctie van de microlasten (MLO) ten gevolge van de financieringsverschuiving bij de stelselherziening in de zorg ten onrechte ook bij het EMU-saldo doorgevoerd. Daardoor is het aldaar gerapporteerde EMU-saldo 0,4 mld euro te laag (zie CPB Memorandum 55, januari 2003).